

36ปี 'เชื่อนศรีนครินทร์'

ก้าวไกลใส่ใจชุมชน-สิ่งแวดล้อม

ร่วมคิด/พัฒนาตามแนว 'พอเพียง'

36ปี 'เขื่อนศรีนครินทร์' ก้าวไกลใส่ใจชุมชน-สิ่งแวดล้อม ร่วมคิด/พัฒนาตามแนว

6 เขื่อนศรีนครินทร์เกิดขึ้นตามโครงการพัฒนาลุ่มน้ำแม่กลอง เป็นโครงการอเนกประสงค์เพื่อพัฒนาด้านการเกษตรและชลประทาน มีพื้นที่โครงการประมาณ 3 ล้านไร่ ซึ่งนอกจากจะอำนวยความสะดวกด้านการชลประทาน การจัดหาน้ำเพื่อการอุปโภค การบรรเทาอุทกภัย และการประมงแล้ว ยังครอบคลุมถึงการคมนาคม และการพักผ่อนหย่อนใจอีกด้วย

เขื่อนศรีนครินทร์หรือเดิมเรียกว่า “เขื่อนบ้านเจ้าเณร” เป็นเขื่อนกักเก็บน้ำบนลำน้ำแควใหญ่ การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย (กฟผ.) ได้ศึกษาและสำรวจความเหมาะสมของโครงการ และออกแบบก่อสร้างระหว่างปี 2508-2515 เริ่มก่อสร้างในปี 2516 และนำเข้าใช้งานอย่างสมบูรณ์ในปี 2523 ได้รับพระบรมราชานุญาตให้อัญเชิญพระนามาภิไธยสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี มาชานามเขื่อน เมื่อวันที่ 27 พฤษภาคม 2520 และพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช พร้อมด้วยสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จพระราชดำเนินไปทรงประกอบพิธีเปิดเขื่อน เมื่อวันที่ 15 มิถุนายน 2524

เขื่อนศรีนครินทร์สร้างขึ้นปิดกั้นลำน้ำแควใหญ่ ที่บ้านเจ้าเณร ต.ท่ากระดาน อ.ศรีสวัสดิ์ จ.กาญจนบุรี ตัวเขื่อนเป็นแบบหินถมแกนดินเหนียวสูง 140 สันเขื่อนยาว 610 เมตร พื้นที่อ่างเก็บน้ำ 419 ตารางกิโลเมตร ความจุ 17,745 ล้านลูกบาศก์เมตร โรงไฟฟ้าเป็นอาคารคอนกรีตเสริมเหล็ก ติดตั้งเครื่องกำเนิดไฟฟ้า จำนวน 5

เครื่อง เครื่องที่ 1-3 กำลังผลิตเครื่องละ 120,000 กิโลวัตต์ เครื่องที่ 4-5 เป็นเครื่องกำเนิดไฟฟ้าระบบสูบกลับ กำลังผลิตเครื่องละ 180,000 กิโลวัตต์ รวมกำลังผลิตทั้งสิ้น 720,000 กิโลวัตต์ ซึ่งเป็นโรงไฟฟ้าที่สามารถสูบน้ำกลับไปยังอ่างเก็บน้ำเป็นแหล่งแรกของประเทศไทย

การดำเนินการที่ผ่านมา เขื่อนศรีนครินทร์สามารถเดินเครื่องเพื่อผลิตกระแสไฟฟ้าตั้งแต่ปี 2523-2559 รวมทั้งสิ้น 46,547.74 ล้านหน่วย สามารถทดแทนการนำ

เข้าน้ำมันเตาได้ 11,637 ล้านลิตร รวมถึงลดปริมาณ CO2 ได้ 24,438 ล้าน kgCO2 ทั้งนี้ รวมถึงการดูแลตรวจสอบความมั่นคงของตัวเขื่อน โดยกำหนดให้มีการเข้าตรวจสอบเป็นประจำทุกสัปดาห์ อีกทั้งยังร่วมมือกับสถาบันการศึกษาชั้นนำทั้งในประเทศและต่างประเทศ เข้าตรวจสอบ และเผยแพร่ของข้อมูลข่าวสารที่สำคัญให้กับหน่วยงานราชการ สื่อมวลชน เพื่อให้ชุมชนได้เข้าถึงข้อมูลได้อย่างรวดเร็ว ทันต่อเหตุการณ์ เป็นการเพิ่ม

ความมั่นใจให้กับชุมชนที่อาศัยอยู่ตลอดลำน้ำ

เขื่อนศรีนครินทร์ยังเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ได้รับการยอมรับของจังหวัดกาญจนบุรีและของประเทศ รวมไปถึงนานาชาติที่หลังโหลมาเยี่ยมชมมีละกว่า 7 แสนคน โดยเขื่อนศรีนครินทร์ได้จัดบริการด้านต่างๆ ไว้รองรับ อาทิ บ้านพักรับรอง ร้านอาหาร สนามกีฬาประเภทต่างๆ ทั้งกลางแจ้งและในร่ม รวมถึงการจัดห้องประชุมสัมมนาสำหรับหมู่คณะอีกด้วย

เป็นแหล่งศึกษาความรู้ด้านวิชาการที่เหมาะสมกับนักศึกษาและประชาชนทั่วไป ในการเดินทางมาหาความรู้เกี่ยวกับกระบวนการผลิตกระแสไฟฟ้าจากพลังน้ำ โครงการสนองงานตามแนวพระราชดำริ โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ในสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ซึ่งสามารถเข้าเยี่ยมชมได้ที่อาคารศูนย์เรียนรู้ราชานุรักษ์ นอกจากนี้ภายในศูนย์เรียนรู้ยังมีข้อมูลต่างๆ ที่น่าสนใจเกี่ยวกับการผลิตพลังงานไฟฟ้าจากเชื้อเพลิงต่างๆ จำลองการเกิด

‘อนศรีนครินทร์’ ใส่ใจชุมชน-สิ่งแวดล้อม พัฒนาตามแนว‘พอเพียง’

ความมั่นใจให้กับชุมชนที่อาศัยอยู่ตลอดลำน้ำ

เชื่อนศรีนครินทร์ยังเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ได้รับการยอมรับของจังหวัดกาญจนบุรีและของประเทศ รวมไปถึงนานาชาติที่หลังไหลมาเยี่ยมชมปีละกว่า 7 แสนคน โดยเชื่อนศรีนครินทร์ได้จัดบริการด้านต่างๆ ไว้รองรับ อาทิ บ้านพักรับรอง ร้านอาหาร สนามกีฬาประเภทต่างๆ ทั้งกลางแจ้งและในร่ม รวมถึงการจัดห้องประชุม สัมมนาสำหรับหมู่คณะอีกด้วย

เป็นแหล่งศึกษาความรู้ด้านวิชาการที่เหมาะสมกับนักศึกษาและประชาชนทั่วไปในการเดินทางมาหาความรู้เกี่ยวกับกระบวนการผลิตกระแสไฟฟ้าจากพลังน้ำ โครงการสนองงานตามแนวพระราชดำริ โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ในสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ซึ่งสามารถเข้าเยี่ยมชมได้ที่อาคารศูนย์เรียนรู้ราชานุรักษ์ นอกจากนั้น ภายในศูนย์เรียนรู้ยังมีข้อมูลต่างๆ ที่น่าสนใจเกี่ยวกับการผลิตพลังงานไฟฟ้าจากเชื้อเพลิงต่างๆ จำลองการเกิด

แผ่นดินไหว รวมทั้งการอนุรักษ์พันธุ์กรรมพืชตามเขต เชื่อนโรงไฟฟ้าต่างๆ ของ กฟผ. เป็นต้น

ตลอดระยะเวลาที่ผ่านมา 36 ปี เชื่อนศรีนครินทร์ ได้ดำเนินนโยบายด้านชุมชนสัมพันธ์ ที่ถูกถ่ายทอดสู่ผู้ปฏิบัติงานทุกระดับ โดยยึดถือปฏิบัติเสมือนหนึ่งเป็นครอบครัวเดียวกับชุมชน โดยการมุ่งเน้นพัฒนาชุมชน ยั่งยืน จวบจนกระทั่งปัจจุบันได้มีการนำแนวทางการงาน CSR และกำลังขยับเข้าสู่ CSV (ตามยุทธศาสตร์ชาติ Thailand 4.0) มาดำเนินการ โดยดำเนินการสร้างเครือข่ายการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง ด้วยการทำกิจกรรมในชุมชน ส่วนใหญ่พี่น้องชาวเชื่อนศรีนครินทร์จะเริ่มต้นด้วยการจัดทำแผนที่ศักยภาพทางสังคม เพื่อเป็นแนวทางให้ผู้ปฏิบัติงานที่เป็นจิตอาสาได้มี

แนวทางในการเข้าถึงและพบปะกับชุมชน รวมทั้งสร้างฐานข้อมูลของชุมชน เพื่อต่อยอดร่วมคิดร่วมพัฒนากับชุมชนต่อไปในอนาคต

มีการลงพื้นที่หาข้อมูลจากชุมชน ประกอบด้วยจัดแผนที่ชุมชนเดินดิน เพื่อให้ทราบองค์ประกอบด้านพื้นที่ของชุมชน ว่าจุดสำคัญของหมู่บ้านอยู่ที่ใดบ้าง เพื่อเป็นข้อมูลในการเข้าชุมชนในอนาคต ในการติดต่อประสานงานต่างๆ การหาข้อมูลประวัติศาสตร์ชุมชน จะทำให้ทราบสภาพของชุมชนที่อยู่เดิม สามารถบอกความถนัดในการประกอบอาชีพของชุมชนดั้งเดิมได้ เพื่อการต่อยอดอาชีพในอนาคต ข้อมูลผังโครงสร้างองค์กรชุมชน ซึ่งจะทำให้รู้ว่ามีกลุ่มคนกลุ่มกันอย่างไร เพื่อหาข้อมูลด้านเศรษฐกิจของชุมชน จัดทำปฏิทินชุมชน เพื่อ

ทราบข้อมูลประเพณีของท้องถิ่น และการประกอบอาชีพในช่วงต่างๆ หาข้อมูลปราชญ์ชาวบ้าน เพื่อค้นหาศักยภาพของผู้อยู่ในหมู่บ้าน เพื่อนำมาประกอบการพัฒนาต่อไปในอนาคต

จากนั้นจะมีการดำเนินการจัดทำแผนพัฒนาอาชีพจากศักยภาพของชุมชน โดยเขียนแผนร่วมกัน นำไปสู่การพัฒนาชุมชนนั้นๆ อย่างยั่งยืน ปัจจุบันแผนงานที่พัฒนาชุมชนส่วนใหญ่มาจากอาชีพดั้งเดิมของชุมชน คือ อาชีพด้านการเกษตร ต่อยอดให้เกิดการพัฒนา ด้านสิ่งแวดล้อมให้มีทรัพยากรธรรมชาติอย่างอุดมสมบูรณ์ อาทิ การสร้างฝาย การปลูกป่า ทำให้ชุมชนเกิดอาชีพ และสร้างตลาดของชุมชนเอง โดยปัจจุบันมีถนนคนเดินห่มองค์วน บริเวณวัดห่มองค์วน ต.ท่ากระดาน อ.ศรีสวัสดิ์ จ.กาญจนบุรี เป็นอีกหนึ่งตลาดที่เกิดจากชุมชน เพื่อรองรับการขายตัวทางเศรษฐกิจของชุมชน

มีแหล่งเรียนรู้ตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชน โดยมีแนวร่วมและตัวจักรสำคัญในการขับเคลื่อน ได้แก่ นายพัฒน์พงศ์ มงคลกาญจนคุณ ตั้งอยู่ที่ ต.หนองเป็ด อ.ศรีสวัสดิ์ จ.กาญจนบุรี เป็นทั้งที่ศึกษาเรียนรู้ และเป็น

ช่องทางตลาดของชุมชนที่สามารถนำสินค้ามาฝากขาย

ทั้งหมดนี้เป็นเพียงบางส่วนของกิจกรรมต่างๆ โดยเชื่อนศรีนครินทร์หวังว่าการดำเนินกิจกรรมต่างๆ นั้น จะส่งผลให้ชุมชนชาวศรีสวัสดิ์และชุมชนในจังหวัดกาญจนบุรีจะมีความเป็นอยู่ที่ดี ควบคู่ไปกับการขยายน้ำและผลิตกระแสไฟฟ้า ซึ่งถือได้ว่าเป็นการสร้างฐานรากที่มั่นคงของประเทศชาติ..

ตามคำที่ว่า “ผลิตไฟฟ้าเพื่อความสุขของคนไทย”

ปิยรัชต์ จงเจริญ